

@zwnne

AVG & UAVG: toepassing en werking van de privacywet

Gerrit-Jan Zwenne | 23 maart 2023

1

2

vandaag

achtergrond en context

- privacy en de privacywet

de spelers

- de betrokkene
- de verwerkingsverantwoordelijke
- de verwerker
- de autoriteit persoonsgegevens
- de functionaris gegevensbescherming

het speelveld

- de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking persoonsgegevens en het bestand
- persoonlijk of huishoudelijk en journalistiek, literair of academisch
- territoriale werking

en de spelregels

- verwerkingsgrondslagen
- doelbinding en bewaren
- bijzondere gegevens en bsn
- informatieplichten en rechten van betrokkenen
- internationale gegevensdoorgifte
- datalekken

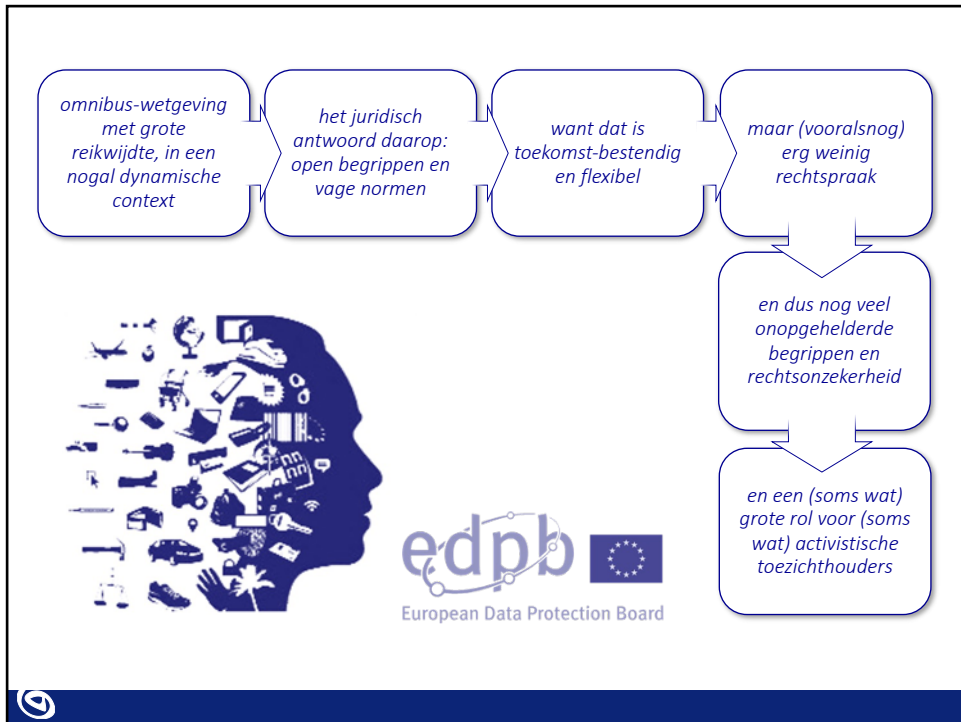
3

ACHTERGROND EN CONTEXT

4

6

Meet the Dutchman who cried foul on Europe's tracking technology

As European governments rushed to embrace technology to fight the coronavirus, a plainspoken Dutchman emerged as a thorn in their side. Aleid Wolfsen's message: Don't pretend your solutions are privacy-friendly.

In a group that normally keeps disagreements quiet, Wolfsen stands out. A former politician and mayor of Utrecht who had no formal training in data protection, but who took his role in 2016, he has repeatedly been at odds with other watchdogs, most of whom do not share his political background.

The official in charge of Europe's grouping of privacy regulators was also keen to play down any disagreements. There is "no difference in the position" of different privacy regulators and the "Dutch case was a specific case," Andrea Jelinek said, while a spokesperson for the group, the European Data Protection Board, added: "The legal concept of anonymization is not an absolute concept."

Europe's Data Protection Supervisor, who had OK'd the Commission's use of telecoms data to track the coronavirus, said: "There is a difference between the technical impossibility of doing something to the very end, and something which we would call an effective anonymization."

7

toetsvraag 1

De Algemene verordening gegevensbescherming (Avg) is, volgens de docent van deze cursus, omnibuswetgeving met een grote reikwijdte, die moet werken in een nogal dynamische context

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

13

betrokkenen, verwerkingsverantwoordelijken, verwerker, functionaris en autoriteit persoonsgegevens

DE SPELERS

14

de spelers

- *betrokkenen ('data subjects')*
de natuurlijke personen op wie de
persoonsgegevens betrekking hebben
- *verwerkingsverantwoordelijken*
degenen die doeleinden en middelen van
de verwerking bepalen
- *verwerkers*
verwerken persoonsgegevens ten behoeve
van de verwerkingsverantwoordelijken
- *Autoriteit persoonsgegevens (AP)*
toezichhoudende autoriteit, bedoeld in
artikel 51, eerste lid, AVG

ASOPOS
DE VLIET

DAVILEX
LEDENADMINISTRATIE SOFTWARE

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

15

«verwerkingsverantwoordelijke»

- de natuurlijke persoon, rechtspersoon, bestuursorgaan, of ieder ander
- die/dat [...] alleen of tezamen met anderen
- het doel en middelen van de verwerking vaststelt

gezamenlijke verantwoordelijkheid

hoe gedetailleerd omschreven?

art. 4(7)
AVG

waarom vindt de verwerking plaats? en wie heeft deze geïnitieerd?

Oftewel: wie gaat erover...?

16

aan de hand van algemeen in het maatschappelijk verkeer geldende maatstaven moeten worden gezien aan welke natuurlijke persoon, rechtspersoon of bestuursorgaan de betreffende verwerking moet worden toegerekend

*binnen de overheid zullen als verantwoordelijke te kwalificeren zijn: de afzonderlijke **ministers** op rijksniveau, **het college** van gedeputeerde staten en **de commissaris** van de Koningin op provinciaal niveau en **het college van B&W** en **de burgemeester** op gemeentelijk niveau (MvT)*

*Kamerstukken II 1997/98, 25892,
nr. 3, p. 57*

17

wie gaat erover..?

wie gaat over de bewaartermijnen
of beveiligingsniveau?

wie beslist over outsourcing of
programmatuur?

en wie over inzage- en verwijder-
of vergetverzoeken?

met wie sluiten de betrokkenen
een overeenkomst?

wie moet er melden in
geval van een datalek?

18

«verwerker»

art. 4(8)
AVG

- degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt,
- zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen

en onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke

dus geen interne ICT-afdeling, werknemer of iemand anders die deel uitmaakt van de organisatie van de verantwoordelijke

De bewerker is allereerst een buiten de organisatie van de verantwoordelijke staande persoon of instelling.

[D]e bewerker [...] neemt geen beslissingen over het gebruik van de gegevens, de verstrekking aan derden en andere ontvangers, de duur van de opslag van de gegevens etc.”

19

Niettegenstaande SWIFT zichzelf als een gegevensverwerker voorstelt en de onderneming in het verleden, afgaande op sommige feiten, in sommige gevallen als gegevensverwerker voor de financiële sector is opgetreden, is de Groep rekening houdende met de daadwerkelijke handelingsruimte van SWIFT in de hierboven beschreven situaties van oordeel dat SWIFT een voor de verwerking verantwoordelijke is

20

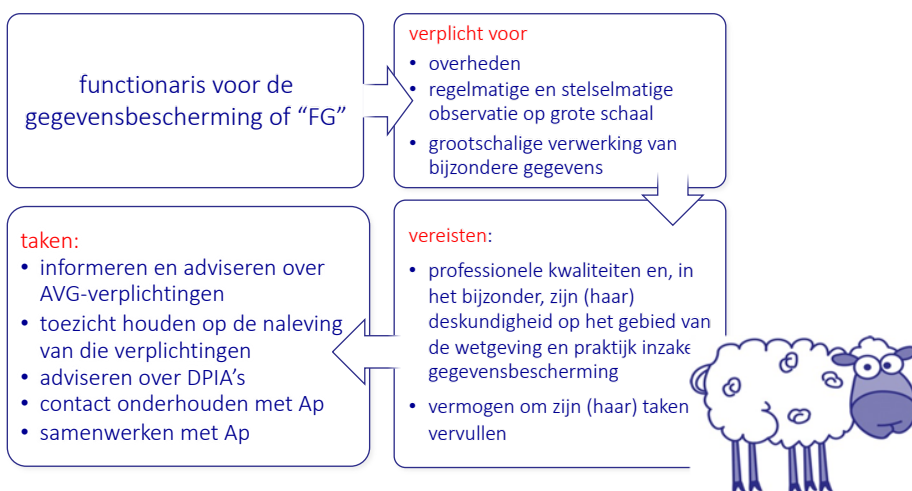
verwerkersovereenkomst

- ❑ onderwerp en duur, aard en doel, van verwerking, soort persoonsgegevens, categorieën van betrokkenen, rechten en verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijke;
- ❑ instructiebevoegdheid verwerkingsverantwoordelijke (schriftelijk)
- ❑ vertrouwelijkheid en beveiliging, vereisten m.b.t. sub-verwerkers
- ❑ medewerking t.b.v. voldoen aan rechten van betrokkenen
- ❑ accountability & audits

21

de functionaris

22

én een specialisatieopleiding

Vereniging Privacyrecht Advocaten (VPR-A)
toelatingseisen

- aantoonbaar diepgaande kennis van het privacyrecht

VPR-A specialisatieopleiding (45 PO)

- 2e editie 2020
- gerend docent
- opdrac

éérste specialisatievereniging

Vereniging Privacyrecht Advocaten (VPR-A)
toelatingseisen

- aantoonbaar diepgaande kennis van het privacyrecht
- ten minste vijf jaar als advocaat een praktijk hebben gevoerd die voor ten minste 50% uit privacyrecht bestaat met een minimum van 500 uren aan privacyrecht per jaar

23

toetsvraag 2

De «verwerkingsverantwoordelijk» stelt doel en middelen van de verwerking van persoonsgegevens vast

A. Dit is juist
B. Dit is onjuist

25

toetsvraag 3

De «verwerker» verwerkt namens de
verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

26

verwerking van persoonsgegevens, bestand, artistiek, literair journalistiek
(en academisch), territoriale werking

HET SPEELVELD

27

toepassing (excl. territoriale werking)

28

de privacywet is van toepassing op

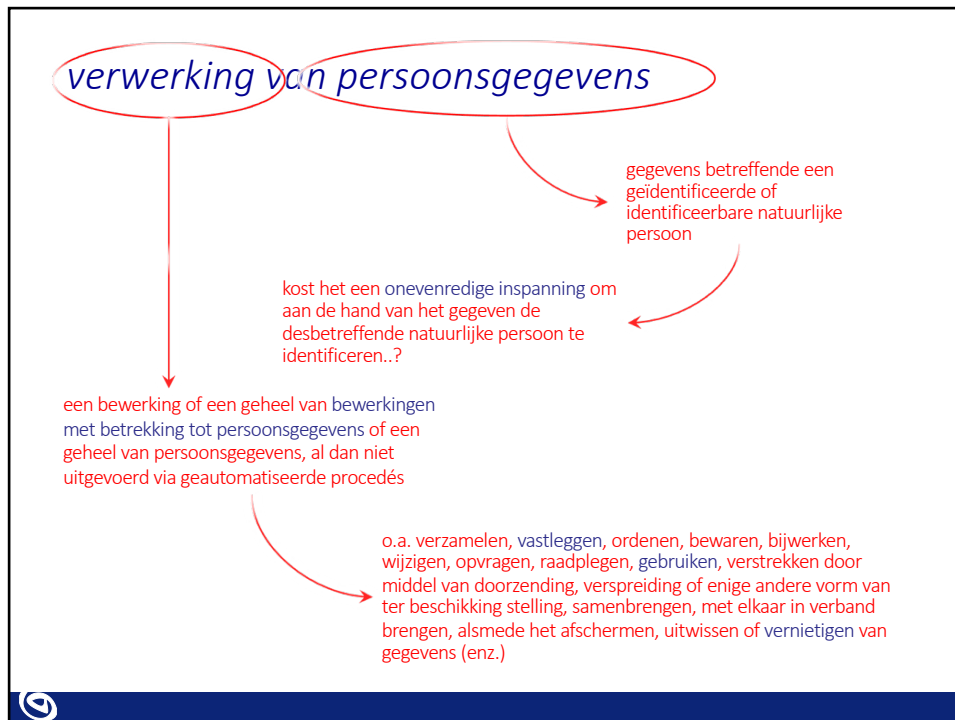
- de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd verwerkingen
- en soms ook op niet geautomatiseerde (handmatige) verwerkingen

“bestand”

29

30

verwerking

GBA
Gegevensbeschermingsautoriteit

Mag een bedrijf of werkgever algemene en systematische controles van de lichaamstemperatuur van werknemers en/of bezoekers uitoefenen?

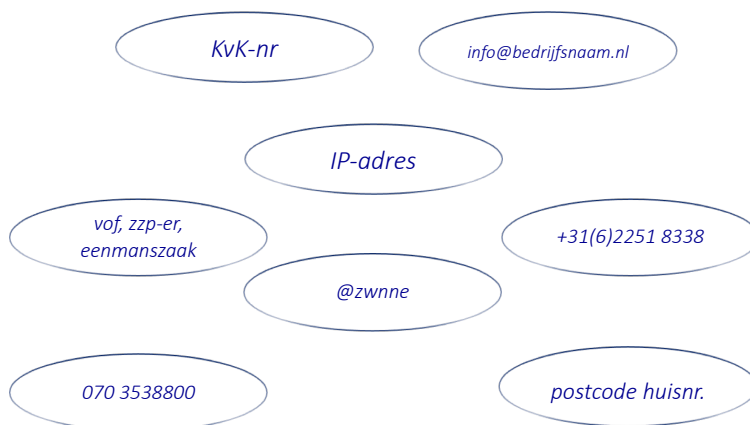
De Belgische Gegevensbeschermingsautoriteit beschouwt de loutere opname van de lichaamstemperatuur niet als een verwerking van persoonsgegevens. Voor zover dergelijke temperatuuropname dus niet gepaard gaat met een bijkomende registratie of verwerking van persoonsgegevens, is de AVG niet van toepassing.

In het algemeen geldt hier dat een werkgever geen maatregelen kan nemen die het bestaande arbeidsrechtelijk regelgevend kader of instructies van bevoegde overheden te buiten gaan.

31

persoonsgegevens

32

nationaal wanbetalersregister

*[D]e naam en het kvk-nummer van [eiser]
[kan] als de verwerking van
persoonsgegevens [...] worden aangemerkt.
[...] Met de (handels)naam en het kvk-
nummer van de onderneming van [eiser]
kan immers de voor- en achternaam van
[eiser] eenvoudig worden achterhaald.*

Rb A'dam 15 september
2014
ECLI:NL:RBAMS:2014:5938

33

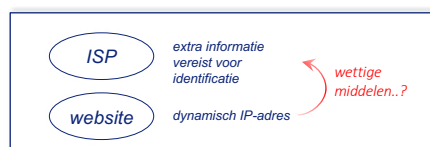

Breyer

Zie ook: HvJEU 17 juni 2021, C-597/19,
ECLI:EU:C:2021:492, nr. 102

HJEU 19 oktober
2016 C-582/14
ECLI:EU:C:2016:779

[E]en dynamisch IP-adres dat door een aanbieder van onlinemediadiensten wordt geregistreerd telkens als een persoon een website bezoekt die door deze aanbieder toegankelijk wordt gemaakt voor het publiek, ten aanzien van die aanbieder [vormt] een persoonsgegeven [...], wanneer hij beschikt over **wettige middelen waarmee hij de betrokken persoon kan identificeren aan de hand van extra informatie die bij de internetprovider van deze persoon berust.**

34

Brein/Ziggo

Rechtbank Midden-
Nederland 2 februari 2022
ECLI:NL:RBMNE:2022:297

Een IP-adres is dus een persoonsgegeven **voor degene die wettelijke mogelijkheden heeft om dat IP-adres met behulp van informatie van een isp aan een persoon te koppelen.** Uit het [Breyer]-arrest lijkt te volgen dat het begrip “wettelijke mogelijkheden” door het Europese Hof ruim wordt opgevat. In het Breyer-arrest is immers overwogen dat van die wettelijke mogelijkheden geen sprake is indien de identificatie van de betrokkene bij de wet verboden wordt of in de praktijk ondoenlijk is, bijvoorbeeld omdat zij – gelet op de ~~verrezen kosten en het risico van een excessieve inspanning~~ ~~veilig, zodat het gebruik~~ voor identificatie in werkelijkheid onbeduidend lijkt. **De voorzieningenrechter concludeert daarom dat de mogelijkheid om (al dan niet via de rechter) NAW-gegevens van de gebruiker van een IP-adres bij de isp op te vragen, wel onder de in het Breyer-arrest bedoelde wettelijke middelen valt.**

35

Haags fietsdepot

Rb. Den Haag 20 oktober 2020,
ECLI:NL:RBDHA:2020:9590

7. [V]erweerder [heeft] aannemelijk gemaakt dat binnen de gemeente Den Haag géén IP-adressen worden vastgelegd, opgeslagen en gekoppeld aan personen. Er is dan ook geen sprake van directe of indirecte herleidbaarheid naar personen. *Daartoe is van belang dat verweerder heeft toegelicht dat IP adressen indirect herleidbaar kunnen zijn tot een persoon, maar dat daarvoor middelen moeten worden ingezet om dit te kunnen vaststellen.* Verweerder heeft daarbij aangegeven dat het ondoenlijk is om te achterhalen van wie een burger met wie gecommuniceerd wordt, de identificatie via een IP-adres te achterhalen. *Daarbij is van belang dat de gemeente niet zelf over de gegevens om een koppeling te kunnen maken tussen een IP-adres en een burger beschikt, maar zijn er gegevens nodig van een Internet Service Provider.* Nu de verwerking een *excessieve inspanning* van verweerder vergt, waardoor het gevaar voor identificatie in de praktijk onbeduidend is, kan het IP adres niet beschouwd worden als persoonsgegevens.

36

Haags fietsdepot

ABRvS 13 juli 2022
ECLI:NL:RVS:2022:1993

5.3 [...] [D]e Afdeling [is] met de rechtbank van oordeel dat het college aannemelijk heeft gemaakt dat binnen de gemeente die IP-adressen niet worden opgeslagen, vastgelegd en gekoppeld aan personen en dat de gemeente zelf niet beschikt over de benodigde gegevens om een koppeling te kunnen maken tussen die IP-adressen en een burger. Een daadwerkelijk gevaar voor identificatie is onbeduidend.

37

AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS
Boete gemeente Enschede om wifitracking
Persbericht / 29 april 2021
Categorie:

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) geeft de gemeente Enschede een boete van 600.000 euro, omdat de gemeente wifitracking gebruikte in de binnenstad op een manier die niet mag. Daardoor was het mogelijk winklend publiek en mensen die in de binnenstad wonen of werken te volgen.

Wifitracking in Enschede

De gemeente Enschede besloot in 2017 om via sensoren de drukte in de binnenstad te gaan meten. De gemeente huurde daarvoor een bedrijf in dat is gespecialiseerd in het tellen van passanten.

Meetkastjes in de winkelstraten vingden wifisignalen op van de mobiele telefoons van passerende mensen. Ieders telefoon werd apart geregistreerd, met een unieke code.

Door te tellen hoeveel telefoons er op een bepaald moment rond een meetkastje zijn, weet je hoe druk het is. Houd je over een langere periode bij welke telefoon langs welk meetkastje komt, dan verandert dit 'tellen' in het volgen van mensen.

Uit onderzoek van de AP bij de gemeente Enschede blijkt dat dit aan de hand was. De privacy van burgers was dus niet goed gewaarborgd, omdat zij konden worden gevolgd zonder dat dit noodzakelijk was.

Het was niet de intentie van de gemeente om individuen te volgen. En de AP heeft ook geen aanwijzingen gevonden dat dit is gebeurd. Maar het inzetten van wifitracking die dit mogelijk maakt, is op zichzelf al een ernstige overtreding van privacywet AVG.

38

Enschede: geen onevenredige inspanning, zegt AP

Bij [LEVERANCIER] is [...] de exacte locatie van de sensoren bekend en heeft men toegang tot het werkgeheugen en de software die draait op elke sensor. Tezamen met een nieuwe detectie van een mobiel apparaat door een sensor is het bijvoorbeeld voor iemand van [LEVERANCIER] mogelijk om ter plaatse of via een camera waar te nemen welke persoon binnen het bereik van de sensor komt lopen. Vooral op stille momenten in de binnenstad leidt dit direct tot identificatie van de natuurlijke persoon. Ter

...zijn/haar MAC-adres. Dezelfde manier van identificeren is mogelijk in geval van gepseudonimiseerde MAC-adressen en de bijbehorende locatiegegevens, omdat ook dan op het moment van detectie ter plaatse of via een camera de persoon in kwestie waargenomen kan worden

alle middelen waarvan redelijkerwijs valt te verwachten dat zij worden gebruikt...?

39

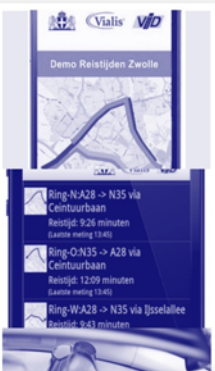

Probleemloos op pad: Minder Hinder App

Reizigers via hun smartphone, pc of tablet informeren over verkeershinder door wegwerkzaamheden en betere routealternatieven aanbieden. De Minder Hinder App is een mooi voorbeeld van de mogelijkheden van dynamisch verkeersmanagement. De app heeft inmiddels zijn meerwaarde bewezen in verschillende steden.

De basis voor de informatie komt uit een verkeersmanagementsysteem, zoals Vialis dat aan bijvoorbeeld de gemeente Zwolle leverde. Dit systeem wint informatie in uit verkeersregelinstanties van de gemeente, provincie en Rijswaterstaat. Daarnaast verzamelt het reistijdinformatie via bluetooth. Actuele parkeerinformatie komt rechtstreeks vanuit het parkeerwijssysteem van de gemeente.

Met de Minder Hinder App ziet de reiziger op zijn scherm via rode en groene lijnen realtime waar de doorstroming in de gemeente het beste is. Zo kan deze zijn reis beter plannen. Wil iemand bijvoorbeeld met de auto naar het centrum, dan kan deze via de app zien hoe vol de parkeergarage daar is, welke route hij het beste kan nemen en of er verkeershinder onderweg is. Bovendien kan de reiziger via de app, dankzij een verbinding met verschillende webcams, live zien hoe de situatie op de weg is bij bepaalde wegwerkzaamheden.

Demo Reistijden Zwolle

- Ring-N218 -> N35 via Ceintuurbaan
Reistijd: 9:26 minuten
(Laatste meting 13:40)
- Ring-O-N35 -> A28 via Ceintuurbaan
Reistijd: 12:09 minuten
(Laatste meting 13:40)
- Ring-WA28 -> N35 via IJsselallee
Reistijd: 9:43 minuten

SMART CITIES OF THE FUTURE HAVE ARRIVED

How urban innovation and tech are making cities smarter

Author: Prakash K V
Graphics: Prakash Chitrakani

40

Meet the Dutchman who cried foul on Europe's tracking technology

As European governments rushed to embrace technology to fight the coronavirus, a plainspoken Dutchman emerged as a thorn in their side. Aleid Wolfsen's message: Don't pretend your solutions are privacy-friendly.

In a group that normally keeps disagreements quiet, Wolfsen stands out. A former politician and mayor of Utrecht who had no formal training in data protection when he took on his role in 2016, he has repeatedly been at odds with other watchdogs, most of whom do not share his political background.

The official in charge of Europe's grouping of privacy regulators was also keen to play down any disagreements. There is "no difference in the positions" of different privacy regulators and the "Dutch case was a specific case," Andrea Jelinek said, while a spokesperson for the group, the European Data Protection Board, added: **"The legal concept of anonymization is not an absolute concept."**

Europe's Data Protection Supervisor, who had OK'd the Commission's use of telecoms data to track the coronavirus, said: **"There is a difference between the technical impossibility of doing something to the very end, and something which we would call an effective anonymization."**

41

kenteken

ECLI:NL:GHAMS:2016:146

Uitgaande van de definitie van artikel 1, onderdeel a, Wbp vormt een kentekengegeven voor de heffingsambtenaar in beginsel wel een persoonsgegeven, omdat hij via Cition de beschikking krijgt over onversleutelde kentekengegevens van voertuigen die binnen de Gemeente Amsterdam geparkeerd zijn en die door hem, na gegevensverstrekking door de RDW, aan een natuurlijk persoon kunnen worden gerelateerd.

43

Rb A'dam 11 december
2003 LJN AN9893

overledenen

"De Wbp is slechts van toepassing op gegevens die betrekking hebben op identificeerbare natuurlijke personen die nog in leven zijn. Een identificeerbare persoon is blijkens de wetgeschiedenis een persoon wiens identiteit zonder onevenredige inspanning kan worden vastgesteld. Uit de enkele vermelding "overlevend kind" uit het gezin van haar wel op de website te vermelden vader kan haast onmogelijk -laat staan zonder onevenredige inspanning- worden afgeleid dat eiseres de dochter is van die in 1942 in Auschwitz vermoorde vader. Eiseres is dan ook geen identificeerbare persoon in de zin van de Wbp.

44

toetsvraag 4

De rechtbank Den Haag vond dat de Gemeente Den Haag geen inzage hoefde te geven in de IP-adressen die waren geregistreerd.

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

45

handmatige verwerking ('bestand')

- gestructureerd geheel van persoonsgegevens
- dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is

onderlinge samenhang

- gemeenschappelijke bestemming of
- verzameling die in de praktijk als een geheel worden beschouwd, of
- vooraf aangebrachte structuur van de verzameling of raadpleeg-methodiek die samenhang brengt

Art. 4(6)
AVG

46

uitzonderingen

Art. 2(1)
AVG

- verwerking t.b.v. persoonlijke of huishoudelijke doeleinden
- Politiewet, Wjsg, WIV2017, Wet BRP, Kieswet,

bepaalde uitzondering voor verwerkingen met journalistieke, artistieke of literaire en academische doeleinden

Overw. 18. Tot persoonlijke of huishoudelijke activiteiten kunnen behoren het voeren van correspondentie of het houden van adresbestanden, het sociaal netwerken en online-activiteiten in de context van dergelijke activiteiten.

Deze verordening geldt wel voor verwerkingsverantwoordelijken of verwerkers die de middelen verschaffen voor de verwerking van persoonsgegevens voor dergelijke persoonlijke of huishoudelijke activiteiten.

49

het gebruik van een camera-systeem, dat door een natuurlijke persoon aan zijn gezinswoning werd bevestigd met als doel de eigendom, de veiligheid en het leven van de eigenaren van het huis te beschermen, maar ook de openbare ruimte in beeld brengt, en waarbij video-opnames van personen met behulp van opnameapparatuur doorlopend worden vastgelegd op bijvoorbeeld een harde schijf, wordt ... niet aangemerkt als de verwerking van persoonsgegevens die in activiteiten met uitsluitend persoonlijke of huishoudelijke doeleinden wordt verricht.

HJEU 11 december
2014 C-212/13

50

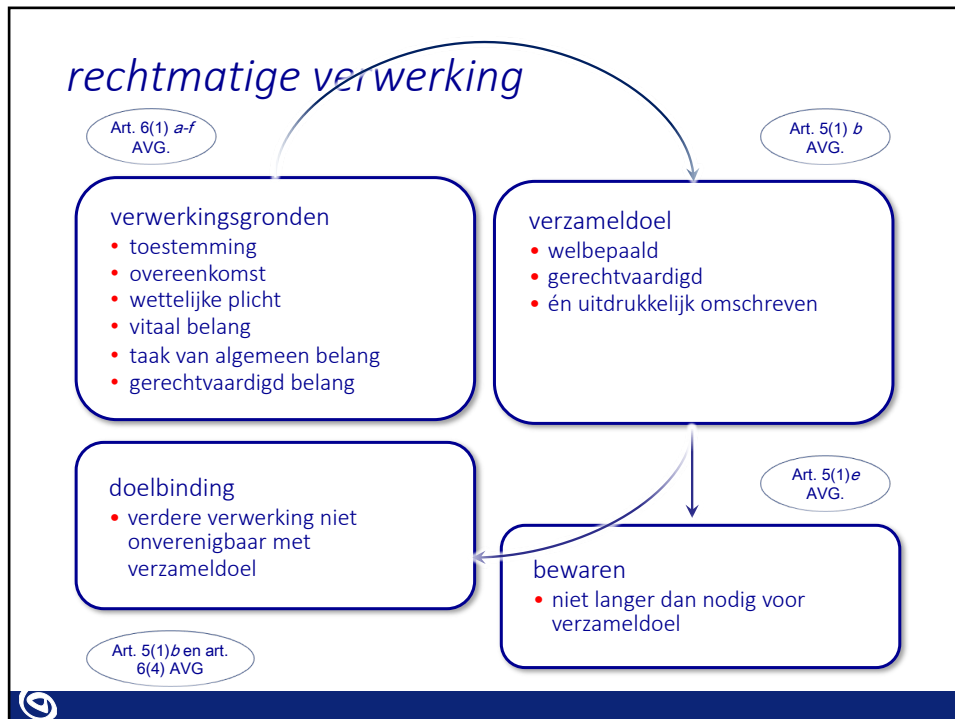

verwerkingsgrondslagen, verzamel- en verwerkingsdoelen, doelbinding, kwaliteit en beveiliging van gegevens, transparantie

DE SPELREGELS

52

53

toestemming

please do not tick the box if you do not want to receive our daily offers in your inbox

- eerst informeren
- aanvaarding algemene voorwaarden met instemmingsbepaling is onvoldoende
- intrekken 'te allen tijde' mogelijk
- jonger dan 16? dan toestemming door ouders
- vrijwillig gegeven...

Art. 4(11) en
6(1)a AVG

54

(32) Toestemming dient te worden gegeven door middel van een duidelijke actieve handeling bijvoorbeeld een schriftelijke verklaring, ook met elektronische middelen, of een mondelinge verklaring, waaruit blijkt dat de betrokkene vrijelijk, specifiek, geïnformeerd en ondubbelzinnig met de verwerking van zijn persoonsgegevens instemt. Hiertoe zou kunnen behoren het klikken op een vakje bij een bezoek aan een internetwebsite, het selecteren van technische instellingen voor diensten van de informatiemaatschappij of een andere verwerking of een andere handeling waaruit in dit verband duidelijk blijkt dat de betrokkene instemt met de voorgestelde verwerking van zijn persoonsgegevens. Stilzwijgen, het gebruik van reeds aangekruiste vakjes of inactiviteit mag derhalve niet als toestemming gelden. De toestemming moet gelden voor alle verwerkingsactiviteiten die hetzelfde doel of dezelfde doeleinden dienen. Indien de verwerking meerdere doeleinden heeft, moet toestemming voor elk daarvan worden verleend. Indien de betrokkene zijn toestemming moet geven na een verzoek via elektronische middelen, dient dat verzoek duidelijk en beknopt te zijn en niet onnodig storend voor het gebruik van de dienst in kwestie.

duidelijke actieve handeling – dus niet stilzwijgend!

in vrijheid gegeven...

specifiek, geïnformeerd en ondubbelzinnig

afzonderlijke toestemming voor verschillende doeleinden

op duidelijke en beknopte wijze gevraagd en niet onnodig storend

55

(42) Indien de verwerking plaatsvindt op grond van toestemming van de betrokkene, moet de verwerkingsverantwoordelijke kunnen aantonen dat de betrokkene toestemming heeft gegeven voor de verwerking. Met name in de context van een schriftelijke verklaring over een andere zaak dient te worden gewaarborgd dat de betrokkene zich ervan bewust is dat hij toestemming geeft en hoever deze toestemming reikt. In overeenstemming met Richtlijn 95/46/EEG van de Raad (10) stelt de verwerkingsverantwoordelijke vooraf een verklaring van toestemming op in een begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal; deze verklaring mag geen oneerlijke bedingen bevatten. Opdat toestemming met kennis van zaken wordt gegeven, moet de betrokkene ten minste bekend zijn met de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke en de doeleinden van de verwerking van de persoonsgegevens. Toestemming mag niet worden geacht vrijelijk te zijn verleend indien de betrokkene geen echte of vrije keuze heeft of zijn toestemming niet kan weigeren of intrekken zonder nadelige gevolgen.

bewijsplicht m.b.t. toestemming

bewustheid dat toestemming is gegeven en hoever die reikt

begrijpelijk en gemakkelijk toegankelijk, duidelijke en eenvoudige taal

identiteit van de toestemmingvragers en de verwerkingsdoeleinden

'echte keuze' en weigering of intrekking kan zonder 'nadelige gevolgen'...

56

(43) Om ervoor te zorgen dat toestemming vrijelijk wordt verleend, mag toestemming geen geldige rechtsgrond zijn voor de verwerking van persoonsgegevens in een specifiek geval wanneer er sprake is van een duidelijke wanverhouding tussen de betrokkene en de verwerkingsverantwoordelijke, met name wanneer de verwerkingsverantwoordelijke een overheidsinstantie is, en dit het onwaarschijnlijk maakt dat de toestemming in alle omstandigheden van die specifieke situatie vrijelijk is verleend. De toestemming wordt geacht niet vrijelijk te zijn verleend indien geen afzonderlijke toestemming kan worden gegeven voor verschillende persoonsgegevensverwerkingen ondanks het feit dat dit in het individuele geval passend is, of indien de uitvoering van een overeenkomst, daaronder begrepen het verlenen van een dienst, afhankelijk is van de toestemming ondanks het feit dat dergelijke toestemming niet noodzakelijk is voor die uitvoering.

geen 'duidelijke wanverhouding' tussen toestemmingvragers en -gevers...

afzonderlijke toestemming voor verschillende gegevensverwerkingen...

bij aangaan van overeenkomst geen toestemming verlangen voor verwerkingen die niet nodig zijn voor de uitvoering van die overeenkomst...

Echter, uit art. 7(4) AVG blijkt dat er in zo een geval alleen goed moet worden onderzocht of de toestemming in vrijheid is gegeven

57

vitaal belang...

Bonuskaart bleek van onschatbare waarde

Gepubliceerd: 22 augustus 2003 07:56
Laatste update: 22 augustus 2003 09:40

ZAANDAM - De bonuskaart van Albert Heijn is van "onschatbare waarde" gebleken bij het terughalen van Campina-producten die in een winkel van het supermarktconcern waren verkocht, aldus een woordvoester van Albert Heijn, onderdeel van het Ahold.

"Met de klantgegevens konden we heel snel de mensen achterhalen die het product hadden gekocht", zei ze. Het ging om enkele tientallen stuks. Volgens de woordvoester bleek na onderzoek dat één van de bij de klanten opgehaalde producten ook daadwerkelijk was "gemanipuleerd".

Albert Heijn ging tot actie over toen medio juni een vrouw ziek was geworden na het eten van het betreffende product, zogenoemde verwenkwark van het merk Mona. Het was de tweede keer dat Albert Heijn "handelend" moest optreden, aldus de woordvoester.

58

gerechtvaardigd belang

Artikel 6.1 AVG

Verwerking is rechtmatig indien en voor zover [..]

(f) de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, zwaarder wegen dan die belangen, met name wanneer de betrokkene een kind is.

59

normuitleg gerechtvaardigd belang...

Wat ook niet als een gerechtvaardigd belang kwalificeert, is bijvoorbeeld: het enkel dienen van zuiver **commerciële belangen**, **winstmaximalisatie**, het zonder gerechtvaardigd belang volgen van het gedrag van werknemers of het (koop)gedrag van (potentiële) klanten, etc.

AP, Normuitleg 'gerechtvaardigd belang' 1 november 2019

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Richtlijn 95/46 bevat wat het begrip „gerechtvaardigd belang” betreft geen definitie of opsomming. Dit begrip is tamelijk flexibel en open van aard. Mits op zichzelf wettig, bestaat er geen type van belang dat per se uitgesloten is.

AG Bobek
19 december
2018, C-40/17
(Fashion ID)

60

Toezichthouder gaat te ver met uitleg privacywet

Kritiek juristen op Autoriteit Persoonsgegevens

Privacytoezichthouder neemt heel opmerkelijk afstand van marktwerking

Boete voor tennisbond vanwege verkoop van persoonsgegevens

Nieuwsbericht / 3 maart 2020   Categorie: Direct marketing

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) legt tennisbond KNLTB een boete op van 525.000 euro voor het verkopen van persoonsgegevens. De KNLTB heeft in 2018 onrechtmatig tegen betaling persoonsgegevens van een paar honderdduizend van zijn leden verstrekt aan twee sponsors.

Het Parool

Privacywaakhond: VoetbalTV houdt zich op amateurvelden niet aan wetgeving

VoetbalTV gaat vanaf donderdag voorlopig op zwart. Op het online videoplatform werden amateurwedstrijden uitgezonden, maar de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) vindt dat VoetbalTV zich niet aan de privacywetgeving houdt.

Via VoetbalTV, een initiatief van de KNVB en Talpa, kunnen gebruikers voetbalwedstrijden op amateurvelden volgen. Op meer dan 150 clubs zijn slimme camera's geplaatst die de bal volgen. Zo konden openbare acties of mooie doelpunten online worden teruggekeken en gedeeld.

In onrechtmatige
Vorige week verzocht de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) met een negatief oordeel over de werkwijze van VoetbalTV. De privacywaakhond oordeelde dat de bevelden een commercieel belang dienden en niet aan de privacywet voldeden. Wat volgde waren maanden van onzekerheid, omdat onduidelijk bleef wat de consequenties van het oordeel van de AP waren.

Deze week stuurde VoetbalTV een mail aan de gebruikers, waar staat dat het platform uit de lucht wordt gehaald. Volgens het AP is VoetbalTV in overtreding, en hangt de dienst een sanctie boven het hoofd. Er moet ons slavernij nu hetzoo niets anders dan onze dienstverlening per 27 augustus te pauzeren, met pijn in ons hart aan te kondigen dat we de VoetbalTV-app offline halen en ons op de verdere toekomst te beraden, staat in de mail.

Sanctie
Maarten Hoffers, directeur van VoetbalTV, wil de vraag niet toelichten hoe hoog de sanctie is die de AP heeft opgelegd. "In aanloop naar de rechtszaak die wij hier nog over gaan voeren kan ik daar nu niets over zeggen."

De KNVB en Talpa, de twee sponsors van Tennisbond (KNLTB) verstrekte de naam, geslacht en adres, zodat zij een leden benaderen met tennissgerelateerde en sponsor ontvang persoonsgegevens van aan 300.000 leden. Die sponsors benaderden per post of telefoon.

61

VoetbalTV

Opinion 06/2014 on legitimate interests, april 2014

Rigas, Volker und Markus Schecke en Eifert, en Rynes, Promusicae

AG Bobek in FashionID

Rb Mid.NLD 23 november 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:5111
16. Gelet op de hiervoor aangehaalde Europese rechtspraak, conclusies van de advocaat-generaal en de opinie van de WP29, onderschrijft de rechtbank het standpunt van eiseres dat de vraag of een verwerker van persoonsgegevens een gerechtvaardigd belang heeft, aan de hand van een **negatieve toets** moet worden beoordeeld. Deze toets komt erop neer dat de verwerker geen belang mag nastreven dat in strijd is met de wet.

62

VoetbalTV

ABRvS 27 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2173

8. Met de rechtbank wordt geoordeeld dat in dit geval, gelet op de door VoetbalTV genoemde andere belangen, die niet van commerciële aard zijn, geen sprake is van een louter commercieel belang. De vraag of een uitsluitend commercieel belang op zichzelf een gerechtvaardigd belang in de zin van artikel 6, eerste lid, aanhef en onder f, van de AVG kan zijn, hoeft daarom niet te worden beantwoord.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

I. bevestigt de aangevallen uitspraak;

II. veroordeelt de Autoriteit Persoonsgegevens tot vergoeding van bij VoetbalTV B.V. in verband met de behandeling van het hoger beroep opgekomen proceskosten ...

63

KNLTB

Art. 8 Handvest: recht op bescherming persoonsgegevens

AP: iedere gegevensverwerking is een inbreuk: 'natuurlijke personen dienen controle over hun eigen persoonsgegevens te hebben' (overw. 7 Avg)

inbreuk bij wet, duidelijk en nauwkeurig, en voorspelbaar overeenkomstig rechtspraak HvJEU en EHRM (overw. 41 Avg)

gerechtvaardigd belang moet 'op zijn minst doelstellingen van algemeen belang raken die worden erkend in de EU of nodig zijn om rechten en vrijheden van anderen erkennen' (r.o. 3.3 uitspraak)

Rb A'dam 22 september 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5565

6. De rechtbank vindt zich daarom genoodzaakt om de volgende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie te stellen:

- Hoe dient de rechtbank de term 'gerechtvaardigd belang' uit te leggen?
- Dient die term te worden uitgelegd zoals verweerder dat uitlegt? Zijn dat uitsluitend tot de wet behorende, wet zijnd, in een wet vastgestelde belangen? Of;
- Kan elk belang een gerechtvaardigd belang zijn, mits dat belang niet in strijd is met de wet? Meer specifiek gesteld: is een zuiver commercieel belang en het belang zoals hier aan orde, het verstrekken van persoonsgegevens tegen betaling zonder toestemming van de betreffende persoon, onder omstandigheden aan te merken als een gerechtvaardigd belang? Zo ja, welke omstandigheden bepalen of een zuiver commercieel belang een gerechtvaardigd belang is?

zgn. positieve toets

negatieve toets

64

DPS/Facebook

Rb A'dam 15 maart 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:1407

12.68. Over de vraag of commerciële belangen een gerechtvaardigd belang kunnen vormen, heeft het HvJ EU zich nog niet uitgelaten. Over die vraag heeft de bestuursrechter van deze rechtbank recent prejudiciële vragen gesteld aan het HvJ EU.³⁷ Voor de beoordeling van het geschil tussen de Stichting en Facebook Ierland is het echter niet nodig om de beantwoording van die vragen door het HvJ EU af te wachten. [...]

Anders dan de Stichting heeft betoogd, ziet de rechtbank overigens vooralsnog geen reden om aan te nemen dat commerciële belangen niet als een gerechtvaardigd belang in de zin van artikel 7 onder f van de Privacyrichtlijn en artikel 8 aanhef en onder f Wbp zouden kunnen worden aangemerkt. Uit de rechtspraak van het HvJ EU blijkt dat niet en uit het advies van WP29 evenmin. Integendeel, in het WP29-advies worden ook economische belangen van ondernemingen als voorbeeld genoemd.

65

proportionaliteit & subsidiariteit

privacyinbreuk niet onevenredig in verhouding tot belang waarvoor gegevens worden verwerkt

belang kan niet op andere, minder belastende wijze worden gerealiseerd

Art. 5(1)a, 6(1)
b-f AVG

66

verzamel- en verwerkingsdoelen

verzameldoel welbepaald uitdrukkelijk omschreven gerechtvaardigd

verdere verwerking niet onverenigbaar

Art. 5(1)b en
6(4) AVG

- relatie verzamel- en verwerkingsdoelen
- aard van de gegevens
- gevolgen voor betrokkene
- verkregen bij betrokkene of bij derden
- passende waarborgen

67

The image shows two screenshots from the ochmeo website. The top screenshot is titled 'Bereken uw premie' (Calculate your premium) and offers three options: 'Basis' (€106,96/month), 'Persoonlijk' (€84,95/month, marked as 'Meest gekozen' - most chosen), and 'Persoonlijk+' (€62,95/month). The bottom screenshot shows a page titled 'jouw zorg moeiteloos verzekerd' (your care insured effortlessly) with a list of benefits from HEMA, including a 10% discount and a basic premium of 73,- per month. A callout bubble points to the HEMA benefits with the text 'bron: hema.nl'.

bron:
@despeld

bron:
hema.nl

68

toetsvraag 5

In de KNLTB —zaak heeft de rechtbank Amsterdam prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de EU

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

69

toetsvraag 6

In de VoetbalTV-zaak heeft de rechtbank Midden-Nederland de aan VoetbalTV opgelegde boete vernietigd

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

70

verwerkingsverbod voor «bijzondere gegevens»

- levensovertuiging of godsdienst
- politieke gezindheid
- lidmaatschap vakbond
- ras, etniciteit
- seksuele leven
- gezondheid
- biometrische ID-gegevens
- genetische gegevens

Art. 9
AVG

Art. 22-31
UAVG

- strafrechtelijke gegevens

Art. 10
AVG

Art. 32-33
UAVG

verwerking bijzondere gegevens verboden, tenzij...

- **specifieke** uitzonderingen: door bepaalde verwerkers en voor bepaalde doeleinden
- **algemene** uitzonderingen: met uitdrukkelijke toestemming, duidelijk openbaar gemaakt door betrokkene, (enz.),
- enz...

71

vraagstukken

- gegevens betreffende ras of etniciteit
- gegevens betreffende gezondheid
- biometrische ID-gegevens
- etc.

- foto's, video-opnames
- nationaliteit

- leeftijd, geboortedatum
- gewicht, lengte

- toetsaanslagen
- stemgeluid
- foto..?

Overw. 51 AVG: foto's vallen alleen onder de definitie van biometrische gegevens wanneer zij worden verwerkt met behulp van bepaalde technische middelen die de unieke identificatie of authenticatie van een natuurlijke persoon mogelijk maken.

72

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija

H/EU 1 augustus 2022, C-184/20, ECLI:EU:C:2022:601

hoge commissie voor de voorkoming van belangenconflicten in de openbare dienst

Feiten
in een openbaar register worden gegevens van ambtenaren *en hu echtgenoten* of partners vastgelegd

Uitgangspunt
ruime uitleg van het begrip «bijzondere gegevens»

- vanwege contextuele analyse van het begrip «gezondheidsgegevens» (art. 4(15) AvG)
- door richtlijn (overw. 10) en verordening (overw. 4 en 10) beoogd hoog beschermingsniveau

Rechtsvraag
is er sprake van bijzondere gegevens als het gaat om gegevens die *indirect* seksuele gerichtheid (politieke opvattingen etc.) van iemand kunnen onthullen..?

Antwoord: ja
128 [...] [D]e publicatie van persoonsgegevens die indirect de seksuele gerichtheid van een natuurlijke persoon kunnen onthullen [...] [vormt] een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens

74

Meta vs Bundeskartellamt

AG Rantos 20 September
2022, C-252/21,
ECLI:EU:C:2022:704

Feiten

Meta neemt via Facebook-cookies en social plugins (e.d.) kennis van gebruik van 'flirting-apps, datingsites voor homoseksuelen, website voor politieke partijen [en] gezondheidsgereleerde websites'

Rechtsvragen

is er sprake van verwerking van **bijzondere** gegevens..?

En maakt het uit of Meta de **bedoeling** heeft bijzondere gegevens af te leiden uit de verkregen gegevens..?

En maakt het uit of Meta haar gebruikers '**waarheidsgetrouw**' categoriseert?

Antwoorden

Ja, ook dit betreft verwerking van bijzondere gegevens.

Neen, dat maakt niet uit, want...

"[h]et doorslaggevende element [...] is het feit dat de verwerkte gegevens het mogelijk maken om de gebruiker te profileren aan de hand van een van de in [art. 9.1 Avg] opgesomde categorieën van gevoelige persoonsgegevens" (nr. 38)

Neen, ook dat maakt niet uit, want

"[w]aar het om gaat is de mogelijkheid dat een dergelijke categorisering een aanzienlijk risico voor de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene inhoudt.(nr. 40)

75

AP over een glas bier

Rapport definitieve
bevindingen november
2015 (Uniper)

[H]et feit dat iemand onder invloed is [zegt] iets over de gezondheid van die persoon op dat moment, ongeacht de context, **namelijk dat deze persoon op dat moment zowel geestelijk als lichamelijk niet goed functioneert** (het evenwichtsgevoel en beoordelingsvermogen is verslechterd, er is sprake van tunnelzicht, etc). **Dit betekent niet perse dat deze persoon ziek is, maar zegt wel iets over zijn huidige geestelijke en lichamelijke gezondheid.**

dus niet één glas bier maar wel drie of meer..(?)

77

toetsvraag 7

Volgens AP zegt het feit dat iemand onder invloed is iets over de gezondheid van die persoon op dat moment, ongeacht de context, namelijk dat deze persoon op dat moment zowel geestelijk als lichamelijk niet goed functioneert (het evenwichtsgevoel en beoordelingsvermogen is verslechterd, er is sprake van tunnelzicht, etc.

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

80

persoonsnummers

Art. 46
UAVG

- nummer ter identificatie van betrokkene bij wet voorgeschreven
- alléén gebruiken ter uitvoering van betreffende wet of voor doeleinden bij wet bepaald

discussies over
uitlener en inlener
aannemer en
onderaannemer

83

transparantie en rechten van betrokkenen

Art. 12-23 AVG

rechten van betrokkenen

- inzage
- verbetering
- bezwaar
- wissing (vergeten)
- gegevensoverdraagbaarheid

verplichtingen verwerkingsverantwoordelijken

- informatieplichten
- voldoen aan inzage-rechten enz.

Art. 41 UAVG

uitzonderingen

- staatsveiligheid, gewichtige financiële en economische belangen van de staat
- voorkoming opsporing vervolging strafbare feiten
- rechten en vrijheden van derden (incl. verantwoordelijke)

	No personal data are collected beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing.
	No personal data are retained beyond the minimum necessary for each specific purpose of the processing.
	No personal data are processed for purposes other than the purposes for which they were collected.
	No personal data are disseminated to commercial third parties.
	No personal data are sold or rented out.
	No personal data are retained in unencrypted form.

84

Evaluatie UAVG, alsmede Meldplicht datalekken en boetebevoegdheid

pro facto

it's déjà vu all over again

Bescherming gegevens? Evenzoveel meldplicht datalekken voegbaarheid

DE WET PERSOONSREGISTRATIES

Norm, toepassing en evaluatie

van G. Overknaaf, Verburg

Evaluatie UAVG

De Uitvoeringswet AVG (UAVG) heeft slechts een beperkte toegevoegde waarde ten opzichte van de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG). Dat komt vooral door het gebrek aan verdere invulling van de open normen in de UAVG. Dat draagt niet bij aan duidelijkheid voor de uitvoeringspraktijk.

Daarnaast zou de toezichthouder, de Autoriteit persoonsgegevens, de werkwijze rondom de bestuurlijke boete meer transparant kunnen vormgeven en bij de meldplicht datalekken het toezicht op niet-melders kunnen intensiveren.

in het toezicht meer evenwicht tussen gemelde en niet-gemelde datalekken

onduidelijk hoe de hoogte van de boetes wordt vastgesteld

101

toetsvraag 8

In de evaluatie van de UAvG en Wet Meldplicht datalekken wordt de aanbeveling gedaan dat de toezichthouder de werkwijze rondom de bestuurlijke boete meer transparant maakt.

- A. Dit is juist
- B. Dit is onjuist

103

vragen?

g.j.zwenne@law.leidenuniv.nl

166

